

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Primvm. Vrbi Leodiensi nullam Iursidictionem competere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

LIBER

SECUNDVS

CAPVT PRIMVM.

Vrbi Leodiensi nullam Iurisdictionem competere.

Partanus de Lacedæmoniis finibus interrogatus dixit, quò iaculi spiculum pertingere posset, fines eò protendi. Verius de Leodiensis Magistratus iurisdictione quæsitus dixerit, nullam alibi, nec aliam esse quam vsurpatione paratam: Nullum ius, si quod habet, nisi ab iniuriâ metiri. Nascenti Vrbi nullum adnatum fuisse imperium, ignarus & doctus iuxtâ sciunt. Si naturam inspicimus, omnes ea liberos homines fecit, vis dominos & seruos distinxit. Nec tamen vt mutis animantibus natura diues & præpotens peculiare statim dotes indidit, ita humano generi virtutem ingenerauit; semina tantùm impressit, quæ per animorum culturam foràs prodire & adolescere possent, Leo vngues, apertentes, cornua taurus armorum vice sunt fortiti, nendi

N n

& melli-

& mellificandi industriam, bombyx & apicula. Videmus etiam pares telas araneorum, par in fauis apium angulorum omnium foramen. Ex æquo venit, quod natura distribuit, Inæquale est quicquid ars tradit. Ius commune non est hac in re in Vrbes aut Ciuitates, munificentius: quo proditum est penès nullam Ciuitatum vel Urbium meri mixtiuè imperij quicquam inesse, nisi priuilegio aut præscriptione legitima comperiantur acquisiuisse. Urbem urbium Romam, iuxta legem primam in Digestis, De Officio Præfecti Vrbi excipiunt Doctores, à quascaturigines iurisdictionum ductæ; & Longobardiæ Ciuitates quibus per Pacem Constantiæ merum mixtumque imperium fuit concessum. Adde non inferiori iure plurimas in Germania vrbes, quibus aut ex Cæsarium beneficio aut ex vetustissima possessione, potestas vtraque conuenit: quæ nec immerito inter Status Imperij computantur, & cum alijs ordinibus sessionem in Comitijs habent. In reliquis vbi priuilegium, & æquiualens priuilegio inueteratum tempus absunt, regula communis quæstionem decedit. Ciuitates enim, & vrbes, (quæ pro eodem hîc accipiuntur) priuatorum loco habentur, inquit Caius Iurisconsultus sub titulo de verborum significatione. Quod non eo sensu tantum accipi velim quo pridem inter famosos Iurisperitos Lotharium & Azonem emanauit disputatio. Dum Lotharius apud solum Principem contendebat merum residere Imperium, & Azo illud etiam cæteris Magistratibus à Principe ad capitalia institutis proprium esse profitebatur. Altercatione eò vsque erumpente, vt, Henrico Romanorum Rege in id temporis

poris Bononiam aduentante, vterque ex sponfione equum apud fequestrum deposuerit, Regemque quæstionis legitimum decisorem adiuerit; quem ferunt pro Lothario pronuntiasse, eidemque tanquam victori ex conuentionis lege equum celsisse Azonis: non pro omnium tamen voto: cum & tunc & diu postea in fabulam scholasticam in æquiuoco abiuerit, Lotharium quidem abstulisse equum, sed Azonem tenuisse æquum. Illa enim disceptatio circa merum iuris apicem & subtilitatem vertitur, & per plures adhuc hodie, prout olim, victo Azoni adhærent. An scilicet ius ipsum meri imperij in solo Principe resideat, Magistratibus non nisi nudum meri imperij exercitium obtinentibus, vt erat Lotharij sententia: an verò ipsum etiam ius illius potestatis competat Capitalium rerum Magistratibus. Neutro namque modo, neutrum imperium, merum mixtumue, Ciuitatibus ex iure communi competit. Vnde lis illa celeberrimorum Iuris Antecessorum, in solos Scabinos, Principis Prætorium, quadraret: an Princeps solus habeat ius meri Imperij, & Scabini ipsius Iudices, vsum & exercitium illius duntaxat. Equidem ex ijs quæ præcedente Libro circa Leodiensis Urbis constitutionem operosè examinauimus, notum euasit, quod Leodium ante Diui Huberti tempora non extiterit, & conditor in oppidum conditum iurisdictionem habuerit, iurique dicundo, Pares, Scabinos & Allodiales Iudices instituerit, quorum tribunalia adhuc vigent. Proinde si Magistratus Ciuicus potestatis aliquid obtendit, doceat quando à quo & quemadmodum acceperit. Nam cum duæ sint iurisdictionum

species, vna ordinaria, altera delegata. Hæc quæ à delegante datur & dependet: illa quæ à lege, Principe, vel Republica conceditur. Si delegatam existimat, delegantem edat necesse est. Sin ordinariam; vbi est toto Corpore Iuris, Lex aut sanctio vlla quæ ei iurisdictionem tribuit? Quin potiùs non leges tantùm, sed integri tituli in Iustinianæo Corpore compilati, De defensoribus Ciuitatum, de Decurionibus, de Magistratibus municipalibus illam denegant. Vel quis Princeps aut Imperator, cuius in ea conferenda liberalitatem est expertus? A Republica enim deriuasse non potuit, cum illa potestatis expers, Conditorem & Conditoris successores in veros Dominos recognouerit: & ex trito adagio, Nemo det quod non habet. Constat deinde Ciuicum Magistratum posterioribus tantùm sæculis incepisse, & sic antequam esset, non habuisse iurisdictionem, quod Non entis nullæ sint qualitates. Constat itidem quod quo natus est iste Magistratus anno, nempe 1254, per meram tyrannidem aduersus legitimum suum Principem inceperit. Atqui priuatorum pactis non acquiritur iurisdictione: & quæ per vim geruntur, adeò irrita sunt vt ne confirmatione quidem Principis queant conualescere. Imò, quod miremur, violenta quantumuis principia speciem retinere pudoris: neque Henricus ipse de Dionanto primus Dæmagogus, neque illius insipidi tunc impulsores nouo huic excogitato muneri micam iudicialis authoritatis tribuere ausi; infirmiorum quendam protectorem duntaxat esse voluerunt. Et quia exploratum est Scabinos fuisse inuentores & architectos huius præcipitati officij, lubet credere

credere quod legum iuriumque periti, ad exemplum Defensorum Ciuitatum in iure Romano notissimorum, Burgimagistros introduxerint. Quæ cura defensoribus illis incubuerit, & quam arcta potestas, Valentinianus, Gratianus & Theodosius Cæsares Theodoro Defensori perscribunt, Imprimis parentis vicem plebi exhibeas, descriptionibus rusticos vrbanosque non patiaris affligi, Officialium insolentiæ, & iudicum procacitati (salua reuerentia pudoris) occurras, ingrediendi cum voles ad iudicem habeas facultatem, superexigendi damna vel spolia plus petentium, ab ijs quos liberorum loco tueri debes, excludas. Vtili ratione perspectum est (vt ijdem rescribunt) vt innocens & quieta rusticitas, peculiaris patrociniij, id est Defensoris locorum beneficio perfruatur. Et Valentinianus ac Valens Senecæ etiam Defensori, Si quis de tenuioribus, & minuscularijs rebus interpellandum te esse crediderit, acta conficiat: Cæteras verò quæ dignæ forensi magnitudine videbuntur, ordinario insinuato rectori. Non minus apertè Iustinianus noster. Hoc Defensorum nomen (inquit) demonstrat antiquitatem aliquos præposuisse rebus, quatenùs ex omni eas iniustitia vendicarent liberas. Et propter hoc paternâ voce Defensores eos vocamus, quatenùs eripiant à malis iniustitiam patientes. Hoc autem Defensorum nomen valdè conculcatum est multis nostræ Reipublicæ partibus, & ita contemptum, vt in iniuria potiùs, quàm in qualibet iaceat honestate. Ita ille. Qui Defensores ex honestissimis & optimis erant eligendi, & aliquantum à municipali Magistratu & Decurionibus differebant,

neque è decurionatu assumebantur. Andræas Alciatus studiosus antiquitatum indagator scribit ternos fuisse defensores, cum Burgimastri Leodienses sint bini. Licet autem Iustinianus clarè disponat Defensoribus non licere quicquam eorum, quæ iurisdictione egent, & ex ipsâ iudicum autoritate pendent, non abnuat nihilominus posse eos iudicare in causis pecuniarijs vsque ad aureos trecentos, apellatione tamen ab eorum sententia ad Prouinciæ Præsidentem permissâ. Ampliùs posse leuiora crimina audire, & eos qui in maioribus criminibus capiuntur, id est in flagranti crimine deprehenduntur detrudere in carcerem & mittere ad Præsidentem. Quod Burgimagistrorum institutioni perperam applicaretur: quibus nec Scabini poterant iudicalem vel in minimis distribuere notionem, nec volebant, propriæ tenaces autoritatis, quam per hos Dæmagogos auctum aut seruatum ibant, nequaquam verò imminutum. Videndum igitur num ex priuilegio aut præscriptione potestatem sint consecuti. Priuilegia in facto consistunt, & sunt de genere earum rerum, quæ per scripturam debent probari. Illorum etiam interpretatio seu principaliter seu incidenter agatur, ad Principem pertinet. Eorundemque concessio intelligitur fieri citra præiudicium tertij: Et reuocanda sunt quoties ex post facto nociua & noxia inueniuntur. Gratiamque & priuilegium meretur amittere, quisquis concessâ abutitur potestate. Tot sunt Legum & Iureconsultorum dogmata: quibus peruincitur, si se in priuilegijs & concessionibus Principum fundent, edere illa & proferre teneri: & Principem maturè dispicere posse iusta

an iniusta sint, vtilia an noxia, & quocunque casu
 num suis excessibus & corruptelis, sese fauoribus præ-
 buerint indignos. Adde Principem sæcularem, multo
 magis Ecclesiasticum, non posse alienare aut alteri con-
 cedere iura aut bona Principalis suæ authoritatis. Certè
 quantum priuilegiorum Leodiensium legi, nullum vidi
 quo aliquid iurisdictionis Ciuico Magistratui videri
 possit concessum. Pacta fortè (de quibus postea seorsim
 tractabimus) multis cædibus & diuturnis seditionibus
 extorta aliquam sub incerta luce vmbra ostendunt
 alicuius bassæ iurisdictionis inter certas personas in
 paucis casibus iisque ciuilibus tantum, toleratæ. In
 medio relinquo an quæ vi & armis ab inuito suo Prin-
 cipe immorigeri subditi eripiunt sua faciant, & succes-
 sores Principes ijs alligentur Pactis. Venustum de ton-
 sore Martialis epigramma occurrit

Quid si me tonsor dum stricta nouacula supra est

Tunc libertatem, diuitiasque roget?

Promittam, nec enim rogat illo tempore tonsor,

Latro rogat, res est imperiosa timor.

Et parua sunt, nec vsque adeo præiudicij magni quæ
 circa modicæ & adstrictæ iurisdictionis punctum in
 Pactis internoscuntur; præ illis pusionibus, plusquam
 giganteæ sunt statuæ, quæ per efferam licentiam ho-
 diernis temporibus eriguntur: sed breui corruerint,
 quia basi & fundamento destituuntur. Præscriptionem
 incassum etiam hic Magistratus iactitauerit, qui modi-
 cis illis pactitiis non contentus, iam Regalia ructat.
 Scio Iurisperitos pro iurium dominicalium & princi-
 palium

palium discrimine præscriptionis determinationem distinguere. Quædam sunt quæ Principi debentur in signum supremæ potestatis (qualis est, inter alia, necessitas appellandi ad supremum supremi Principis tribunal) & hæc nullis annorum Centurijs aut Chiliadibus præscribuntur. Vnde Prætorium Cæsareum Spirense decidit, & inuiolabiliter obseruat, quod nullis inferiorum Principum aut Imperialium Ciuitatum Legibus vel Statutis impediri valeat recursus & prouocatio ad Cæsarem, & eius Consistorium, eaque de causa non obstantibus tribus, quatuor, vel pluribus Instantiarum gradibus, ternisque Inferiorum tribunalium sententijs apellationem admittit. Alia sunt quæ reseruantur Principi intuitu suæ dignitatis, vt vectigalium impositio, Magistratum & Tabellionum creatio, illegitimorum legitimatio, & pleraque similia: quæ iuxta nonnullorum opinionem, concurrentibus cæteris qualitatibus ad præscriptionem congruam requisitis possunt immemoriali tempore per usum indefinentem & nulla variatione interruptum acquiri. Quædam sunt Principis vt Principis, seu quæ Regiæ coronæ competunt, quæ aliqui etiam scribunt præscribi centum annorum decursu, immemoriam possessionem merito à centenaria fecernentes. Nolo euehi in altum & profundum subtilioris disputationis æquor, oram & ripam tantum lego. Etsi haud me lateat, plurium & potissimorum aliò vergere censuram, & vtriusuis generis iura & bona esse perpetim impræscriptibilia: quod Regnorum & Principatum vniuersi quasi orbis obseruantia receptum patet. Et olim Themistocles in oratione ad Atheniensem

niensem

niensem populum pro publicis neglectim occupatis in commune afferendis habita sic sensit, adiecta ratione, vetitam esse priuatorum aduersus Rempubicam aut Principem præscriptionem, vt hominum aduersus immortale numen. Quo eodem argumento vsus fertur Cato Censorius publico à priuatis agros publicos reuendicans. Ne vlla præscriptio pro parte Magistratus irrepsit, meatus vndequaque occlusi reperiuntur. Non de Regalibus & meri mixtique Imperij iuribus solum loquor, verum promiscuè de actibus iurisdictionalibus. Nam cuncta ad præscriptionem necessaria deficiunt, bona fides, tempus, assistentia aut color iuris. Malæ fidei possessorem, nullum tempus immemorale tuetur: Fides ergo bona exigitur, qua caruerunt qui inchoasse, aut inchoatam contiuasse præscriptionem debuissent, cum ex Legibus etiam municipalibus, & Principum edictis, propriisque & mutuis pactis sciuerint Principum esse iurisdictionem, non suam, seque subditos esse & vasallos, qui citra reatum perduellionis nequeunt in obedientiam superioribus debitam attentare. Ab vna annorum centuria procul abest vsurpatione quam gignendo iuris color substernunt. Sub Illustrissimo Principe Gerardo de Grosbeeck S. R. E. Purpurato Patre nonnulla principalia iura decerpere moliti sunt. Princeps domi & foris Pacificus, cum auctoritatem armis tueri posset, lege experiiri maluit, & æquam cum subditis insistens viam à Sacra Cæsarea Camera Spirensi mandatum oportunitim aduersus perturbatores impetrauit, quos tantum abest vt ab inceptis deterruerit, quin audaciores & ad peiora prom-

promptiores lentum & quietum illud remedium effecerit. Lis dictata vsurpationem præpediebat, & tollebat vsurpata; dictatæ litis color obtentui fuit ad vltiora vsurpandum & in vsurpatis sese confouendum, auctis à cunctatione & mora iudicialis processus, animis, qui in hunc diem vertitur indecisus. Itaque ab anno 1571. in hanc horam præscriptio exoriri aut initium capere non potuit, & si quam antea inceptassent, fuisset per Spirensis mandati impetrationem & subsecutam litispendentiam interrupta. Ante quem annum 1571. fingi retrorsum nequit præscriptum: quod in anno 1477. Paulinam sententiam 1465. latam Leodienses acceptauerint (pro cuius etiam Paulinæ implemento Ioannes Hornæus Princeps, qui Borbonio successit executoriales à Iulio secundo Pontifice 1504. Kalendis Nouembris impetrasse reperitur) & quicquid ab inde in Magistratu & circa eum egerunt, precario & iuxta conditionatam permissionem gesserint, quæ in omnes sequentes actus influxisse censetur. Actus enim præsumitur gestus in vim præcedentis causæ, & possessor titulo præambulo possedisse. Insuper nec temporis immemorialis obseruantia suffragatur ad præscriptionem, quoties de titulo inualido & vicioso principio constat. Dehinc qui alieno nomine aut precario agit aut possidet, ne miriade quidem annorum præscripserit. Postremò adminiculum aliquod iuris, sine quo possessio improba dicitur, subiecti aduersus suam superiorem, nec possint nec audeant prætexere. Unde quaque ijs ius resistit, dum inuestiturarum instrumenta, Priuilegiorum imperialium tenores, foederum formulæ

mulæ Episcopum decantant Dominum & Principem
 Leodiensem, & Leodienses eius subditos, quos proinde
 Domino & Principi suo parere est necesse, non vnâ
 cum eo imperare. Fædius hydra monstrum fuerit, &
 priscorum hypocausto, millicipitem populum
 Principis vnus subditum, cum suo Principe proponere
 regnantem. Quo pectore Romana grauitas lasciuientem
 hac in re plebis cum Principe suo de Imperio certantis
 insolentiam ferret, cum laudibus decoratum reliquerit
 posteritati Septimium Seuerum Proconsulis
 Africæ Legatum, qui Leptimanum hominem plebeium
 contubernalem olim suum in amplexus ex insperato
 occursum irruentem flagris cædi iusserit, cum hoc præconis
 elogio, homo plebeius Magistratum populi Romani temerè
 amplecti noli? Vel Xenophon proximus à Platone fælicis ac
 beatæ facundiæ gradus, qui scribit non conuenire
 Principi cum priuatis decertare, ne maiestatem vulgare
 videatur, si vicerit, loco admirationis, conflaturus
 inuidiam, si succubuerit, irridendus. Cæterùm cupido
 incesset exquirendi ex quo fonte ventitaram suam
 iurisdictionem hauriant vel quis sit condus promus,
 & è quo depromat penu? Et à quo Principe illam
 recognoscant, quo loco & tempore? Nam riuuli scaturigines
 & ora sua habent, & nihil ex se ipso gignitur.
 Solus in imperio Imperator fons est & caput iurisdictionum
 fluentium ab eo & ad eum refluentium, vt à mari
 flumina exeunt, & eodè modo redeunt. Ecce Diuus
 Rudolphus Primus Imperij sui anno primo die decima
 nona Ianuarij assidentibus quàm plurimis Principibus
 & in eorum numero Henrico

Episcopo & Principe Leodiensi in hæc verba pronuntiauit, Quod nulli altam tenere vel exercere iustitiam liceat infra ambitum Regni nostri, qui eam à nobis aut ab alio ipsam à nobis tenente iustitiam non teneat memoratam. Faceffant ergò paratragædiationes plebeiorum gloriantium de imaginarijs iurisdictionibus, quæ non sunt nisi somnia delirantium. Et beatiore profectò fuerint obsequendo, quam ventum & auram fictitiæ potestatis aucupando. Quibus pro Xenio Platonico istud donatum velim, Existimare de hominibus id quisque debet, quod qui nunquam bene seruiuit dignus Dominus esse non poterit: Ideoque gloriari quemque oportet magis quod bene seruiuerit, quàm quod bene fuerit dominatus. Primum quidem legibus, quibus qui seruit, Deo seruit; deinde senioribus qui honestè vixerunt.

CAPVT SECVNDVM.

Consulum authoritatem & Iurisdictionem ab usurpatione Prodiisse.

Ferunt canem grauidam angulum tugurij à pastore precariò petiisse vt pareret, quo aduersus imbres & frigus defenderetur. Misericors pastor casæ viliorem partem concessit, & partu edito, cane iterum obsecrante vt ibidem tenellos catulos educare posset, credulus & incautus annuit: verum adultis molossis mater audacior domestico fulta præsidio herum expulit, & do-

mus